

8. ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кіндрацька Л. М., д-р екон. наук, професор,
кафедра обліку в кредитних і бюджетних установах
та економічного аналізу

ПРОБЛЕМНА ЛЕКЦІЯ: ЗНАННЄВІ КОМПЕТЕНЦІЇ ВИКЛАДАЧА І СТУДЕНТІВ

Залежність між бажанням студента «знати» і рівнем викладання бухгалтерського обліку розцінюється як єдиний процес. Втім, багато викладачів, особливо тих, що мають практичний досвід роботи, інколи розцінюють такий варіант щонайменше як «фантазію оптимістів». Чому? Йдеться про набуття знаннєвих компетенцій. І саме у цьому сенсі студент і викладач стають рівноправними учасниками єдиного процесу. Студент хоче знати, а викладач зобов'язаний знати. І він дійсно знає програмний матеріал. Але, цього занадто мало, оскільки зміни до інструктивно-нормативних документів вносяться на постійній основі, відтак знаннєві компетенції викладача без їх постійного оновлення різко знижуються, чого допускати не маємо права. Допитливий розум сучасного студента відразу відчує негаразди.

Цілком природно, тільки та людина може обіймати посаду викладача, яка розуміє сферу, до якої вона прив'язується. Йдеться про сферу допитливого студента, який хоче знати.

Хочемо ми цього, чи ні, але на ефективність навчального процесу прямою мірою впливає дія специфічного Закону Вищої школи — закону набуття і перетворення знань. Спочатку власні знаннєві компетенції формує викладач, а далі він забезпечує їх трансформацію у знаннєві компетенції студента. Це дуже складний механізм, який неможливо зупинити. Інакше втрачається сенс навчання.

Професія бухгалтера має відповідати соціальним запитам, відтак перевіритися на відповідність вимогам часу. У цьому сенсі ще

більше зростає роль викладачів з облікових дисциплін у загальному процесі формування професіоналів з бухгалтерського обліку. Саме на знаннях базується професіоналізм. Під собою він має теоретичне підґрунтя, яке далі забезпечує розвиток необхідних практичних компетенцій.

Знаннєві компетенції викладача мають становити своєрідний «справ» його практичних компетенцій: основ бухгалтерського обліку, знань нормативних документів, інструкцій, облікових реєстрів, методик обліку конкретних операцій.

То чи існує принципова різниця між змістом проблемної лекції і лекції за темою курсу, наприклад «облік в банках»? Певна річ, з урахуванням підходів педагогіки різниця є. Втім, на моє переконання, щонайменше кожна друга лекція з дисципліни «облік в банках» набуває чітких ознак проблемної. Чому? Частота та глибина змін, що вносяться в обліковий процес банку у відповідь на зміни міжнародних стандартів фінансової звітності активізують до дії наявні інтелектуальні здібності викладача. Треба чітко усвідомити, з якою метою внесено зміни, чим вони обумовлені, як це вплине на методику обліку. Хіба ж це не проблемна лекція? Вочевидь так, адже потрібний дар бачення того, як роз'язати практичні проблеми, зумовлені змінами.

Як суб'єкт навчального процесу, викладач зобов'язаний довести до студента оновлені методи, принципи обліку, які сучасне суспільство диктує бухгалтерам нового покоління з урахуванням міжнародних норм, правил, стандартів.

Знання — це складний багатофакторний феномен, який проявляється у зростаючій конкурентній боротьбі на ринку праці. Першим його проявом є пропозиція ринку робочих місць за профілем бухгалтерської професії, другим — рівень готовності випускника вищого навчального закладу обійняти посаду бухгалтера. Суттєві коригування у процес конкуренції вносить сучасний кризовий стан вітчизняної економіки: знижується пропозиція, водночас підвищуються вимоги з боку роботодавців щодо знаннєвих та практичних компетенцій претендентів на посаду. Бухгалтер включається до сфери управління, зростає його роль в управлінському процесі, відтак важливо ще раз усвідомити, що знання знаходяться не в документах, або інформаційних технологіях, а в людях, залучених до професійної діяльності.

Якщо забезпечити тісний взаємний зв'язок між викладачем і студентами в процесі проблемної лекції, то рівень набуття студентами знаннєвих компетенцій стане набагато вищим.